

Foto: UMiG Sztum

SZTUM

Wskazówki dotyczące zintegrowanego planowania energetycznego na obszarach miejskich

Punkt wyjścia, cele i rezultaty

Punktem wyjścia są podjęte decyzje strategiczne, które zostały przyjęte przez Radę Miejską w Sztumie:

- Uchwała Nr XXXVIII.314.2021 z dnia 17 listopada 2021r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Sztum na lata 2021 – 2030”
- Uchwała Nr XXIII.178.2020 z dnia 26.08.2020r. w sprawie przyjęcia „Strategii rozwoju elektromobilności dla Miasta i Gminy Sztum na lata 2020-2035”
- Projekt Uchwały w sprawie przyjęcia „Planu działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu dla Miasta i Gminy Sztum do 2030 roku”
- Uchwała Nr XVII.117.2020 z dnia 29 stycznia 2020 r. w sprawie przystąpienia Miasta i Gminy Sztum do „Porozumienia Burmistrzów na rzecz klimatu i energii”
- Uchwała Nr V.25.2015 z dnia 28.01.2015 r. w sprawie zatwierdzenia projektu założeń do planu zaopatrzenia Miasta i Gminy Sztum w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe

Celem strategicznym jest udział gminy Sztum i społeczności lokalnej w realizacji polityki klimatycznej i energetycznej w ramach Europejskiego Zielonego Ładu.

Gmina Sztum w praktyce spełniła cele klimatyczne i energetyczne stawiane w Porozumieniu Burmistrzów do roku 2020 - zmniejszyła o ponad 20% emisję CO₂, zwiększyła produkcję energii z OZE, zwiększyła efektywność energetyczną budynków w stosunku do roku bazowego 2008.

Gmina angażowała do realizacji tych polityk także mieszkańców poprzez wspólne projekty dotyczące energetyki obywatelskiej, doradztwa w zakresie programu Czyste Powietrze. Mieszkańcy pozytywnie oceniają politykę klimatyczną i energetyczną gminy.

ZANIM ZACZNIESZ

W celu sprawnej realizacji zintegrowanego planowania energetycznego wprowadzono niezbędne zmiany organizacyjne. Utworzono m.in. specjalny Referat Zintegrowanego Rozwoju. Pracownicy z innych referatów i jednostek organizacyjnych biorą także udział w intensywnych szkoleniach, seminariach.

Wytyczne:

https://sztum.esesja.pl/zalaczniki/154200/strategia-rozwoju_sztum_listopad-2021_1493242.pdf

https://sztum.esesja.pl/zalaczniki/95788/uchwala-nr-xxiii1782020_892425.pdf

https://sztum.esesja.pl/zalaczniki/73543/uchwala-nr-xvii1172020_697558.pdf

<https://sztum.pl/regulaminy-kodeksy.html>

O MIEŚCIE

Sztum położony jest we wschodniej części woj. Pomorskiego pomiędzy dwoma jeziorami.

- Liczba mieszkańców: 17 479
- Powierzchnia: 181, 06 km²
- www.sztum.pl
- [https://www.facebook](https://www.facebook.com/sztum)

Energia w mieście

Miasto i Gmina Sztum prowadzi szereg działań w obszarze zrównoważonej energii. Od produkcji energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii, przez wprowadzenie i obsługę inteligentnego systemu zarządzania energią, aż po sporządzenie inwentaryzacji źródeł ciepła.

Na terenie gminy działają komercyjnie:

- farma wiatrowa Koniecwałd założona w 2007 roku o mocy 18 MW,
- farma wiatrowa Postolin działająca od 2015 roku o mocy 34 MW,
- mikro-elektrownia wodna w Koniecwałdzie oraz w Gronajnach o łącznej mocy 87 kW.

Mieszkańcy miasta i gminy również inwestują w odnawialne źródła energii, czego doskonałym przykładem jest 171 prosumenckich instalacji fotowoltaicznych o łącznej mocy 1065 kW. W ramach projektu „Odnawialne źródła energii w Gminie Mikołajki Pomorskie oraz Mieście i Gminie Sztum”, którego celem było wsparcie mieszkańców w uzyskaniu dofinansowania na montaż odnawialnych źródeł energii, zainstalowano 26 zestawów solarnych, 25 pomp ciepła, 22 kotły na biomasę oraz 52 instalacje fotowoltaiczne wszystkie o łącznej mocy 1,04 MW. Budynki użyteczności publicznej również wyposażone są w 17 instalacji OZE.

Wszystkie działania związane z produkcją energii ze źródeł odnawialnych są ściśle powiązane z planowaniem przestrzennym. Dobrym przykładem takiego zintegrowanego działania jest powstający Park Słonecznej Energii o powierzchni inwestycji 13,67 ha, w którym planowane jest uruchomienie instalacji o mocy 8 MW.

JAK TO ZROBILIŚMY

Burmistrz, wraz z pracownikami urzędu uczestniczyli w szkoleniach dla pracowników administracji samorządowej, które były finansowane ze środków przedakcesyjnych w ramach programu ECOS. Było to możliwe dzięki wieloletniej współpracy z zaprzyjaźnionymi gminami Ritterhude w Niemczech i Val de Reuil we Francji. To była wiedza i inspiracja.

Wyznaczono tereny pod inwestycje, a następnie sprawnie realizowano procedury administracyjne. Stworzył się dobry klimat dla takich inwestycji i realizacji podobnych działań w gminie Sztum.

Silnym impulsem było przystąpienie gminy do [Stowarzyszenia gmin Polska sieć „Energie Cités”](#) w pracach, którego Sztum bierze aktywny udział.

Zintegrowane rozwiązania transportowe

„Strategia rozwoju elektromobilności dla Miasta i Gminy Sztum na lata 2020 –2035” określa zarówno poziom redukcji emisji GHG i zanieczyszczeń pyłowych, jak i działania zmierzające do zmniejszenia udziału pojazdów spalinowych we flocie pojazdów komunalnych, zwiększenie ruchu rowerowego oraz redukcję hałasu komunikacyjnego.

Planowane zintegrowane działania:

- Budowa obwodnicy miasta w ramach rządowego programu budowy 100 obwodnic. W mieście krzyżuje się ruch z północy na południe oraz ze wschodu na zachód w tym ruch towarowy. Planuje się wybudowanie obwodnicy do roku 2026.
- Utworzenie węzła integracyjnego przy dworcu PKP w Sztumie na zmodernizowanej linii kolejowej 207 Malbork-Toruń. Planuje się przywrócenie bezpośredniego połączenia kolejowego z Trójmiastem i Toruniem.
- Droga rowerowa Malbork-Sztum wzdłuż drogi krajowej nr 55 planowana do budowy w latach 2022-2024. Będzie miała olbrzymie znaczenie turystyczne, gdyż połączy dwa zamki gotyckie w Sztumie i w Malborku oraz dla rozwoju elektromobilności.
- Planuje się rozbudowę dróg rowerowych m.in. Sztum – Biała Góra (rozwidlenie Wisły i Nogatu, Zespół Śluz z XIX wieku) i podniesienie standardu Wiślanej Trasy Rowerowej R-9.
- Od marca 2022 roku planowane jest uruchomienie komunikacji publicznej między miastem Sztum i miejscowościami sołeckimi.

JAK TO ZROBILIŚMY

Od wielu lat gmina Sztum zabiegała w Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Gdańsku o budowę obwodnicy Sztumu i drogi rowerowej Malbork-Sztum.

Gdy pojawił się Rządowy program budowy 100 obwodnic, mieszkańcy zebrali kilka tysięcy podpisów pod petycją do rządu.

Aktywnie gmina współpracuje z GDDKiA w Gdańsku nad koncepcją przebiegu obwodnicy i drogi rowerowej Malbork-Sztum, wydaniem decyzji środowiskowych. Ale są też i bariery m.in. przy realizacji przez gminę projektu budowy węzła integracyjnego przy dworcu PKP. Spółki PKP nie chcą przekazać niezbędnych terenów i uzgodnić dokumentacji budowlanej.

W celu poprawy bezpieczeństwa uczestników dróg, gmina realizuje program doświetlenia przejść dla pieszych.

Strategia Rozwoju

Elektromobilności
dla Miasta i Gminy Sztum
na lata 2020-2035

Ankietyzacja dzielnicy

Poza szeregiem działań inwestycyjnych miasto podejmuje również kroki, zmierzające do inwentaryzacji zasobu mieszkaniowego na swoim terenie w kontekście produkcji i zapotrzebowania na energię. Przeprowadzono audyt zarówno budynków użyteczności publicznej, jak i zasobu komunalnego oraz ankietyzację wśród mieszkańców domów jednorodzinnych.

Najstarsza część miasta to teren gęstej zabudowy głównie jednorodzinnej (ponad 550 obiektów) z indywidualnymi systemami grzewczymi, nierzadko opartymi na paliwie stałym oraz w złym stanie technicznym. Przyczyniło się to początkowo do identyfikacji tej dzielnicy jako potencjalnego największego źródła niskiej emisji.

Badaniem ankietyzacyjnym objęto 50 budynków jednorodzinnych, a jego celem było zebranie podstawowych danych o budynkach (stan, rodzaj, inwestycje termoizolacyjne), danych demograficznych oraz poznanie stanu wiedzy mieszkańców nt. rozwiązań służących poprawie efektywności energetycznej domów. Każdemu gospodarstwu przyznano punkty efektywności energetycznej, które pozwoliły określić stopień wrażliwości na ubóstwo energetyczne.

Uzyskane wyniki pokazały, że świadomość mieszkańców dotycząca efektywności energetycznej czy oszczędności energii jest wysoka i rośnie z roku na rok. Potwierdziły one również potrzebę modernizacji energetycznej w ramach istniejącej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – w tym wprowadzenie produkcji energii z OZE oraz zmianę zagospodarowania i wykorzystania wód opadowych, czy rewitalizację terenów zdegradowanych i niezagospodarowanych.

JAK TO ZROBILIŚMY

Został wytypowany obszar w mieście najbardziej uciążliwy w zakresie niskiej emisji. Pozyskano dane z dostępnych źródeł, tj. baza danych obiektów topograficznych w celu zidentyfikowania ilości budynków jednorodzinnych. Otrzymaliśmy środki w ramach projektu międzynarodowego na przeprowadzenie ankiety oraz pilotażowych audytów budynków jednorodzinnych.

Niektórzy właściciele wykorzystali audyty i pozyskali dofinansowanie na termomodernizację swoich budynków mieszkalnych.

Barierą była obawa części mieszkańców, szczególnie tych starszych, o udzielanie informacji oraz brak świadomości mieszkańców, że to oni odpowiadają za niską emisję na tym osiedlu, która jest bardzo dokuczliwa.

Partnerska Niemiecka gmina Ritterhude zainspirowała się naszymi działaniami i opracowała program kompleksowej rewitalizacji energetycznej jednej z dzielnic w swoim mieście.

PARTNERZY PROJEKTU

Deutsche Umwelthilfe

Swedish Environmental
Research Institute

LEGAMBIENTE

POSAD MAXWAN
strategy x design

POLSKA SIEĆ
Energie Citēs

Climate Alliance
Austria

ENERGIAKLUB
CLIMATE POLICY INSTITUTE
APPLIED COMMUNICATIONS

www.citiesmultiply.eu

Copyright notice

©2019 MULTIPLY Consortium Partners. All rights reserved. MULTIPLY is a HORIZON2020 Project supported by the European Commission under grant agreement No785088. For more information on the project, its partners and contributors, please see the MULTIPLY website (www.citiesmultiply.eu). You are permitted to copy and distribute verbatim copies of this document, containing this copyright notice, but modifying this document is not allowed. All contents are reserved by default and may not be disclosed to third parties without the written consent of the MULTIPLY partners, except as mandated by the European Commission contract, for reviewing and dissemination purposes. All trademarks and other rights on third party products mentioned in this document are acknowledged and owned by the respective holders. The information contained in this document represents the views of MULTIPLY members as of the date they are published. The MULTIPLY consortium does not guarantee that any information contained herein is error-free, or up-to-date, nor makes warranties, express, implied, or statutory, by publishing this document.